

Kdor se tedaj na zemljevidu dobro izpozna, temu se takoj na prvi pogled pokaže značaj dotičnega gorovja. Po večji ali manji oddaljenosti številu plastinih črt in kakovosti šraf vé natančno, je li fiksirano gorovje nizko ali visoko, več ali manj nagnjeno.

Ko si tedaj prepotoval vsaj večji del šolske občine, določi velikost kopije po vojaškem zemljevidu 1:25.000, kakor tudi mere, bržkone 1:5000, prični na prej omenjeni način kopirati, omejivši popred prostor na izvirniku in kopiji. Z risancem potem najprvo naznači meje davčnih občin z — ... — ... in za tem meje šolske občine z — ..., kar se na izgotovljenem načrtu pozneje pobarva temno rudeče ali rujavo.

Val. Burnik.

(Konec prih.)

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Št. 837/ex 1894.

m. šolski svet.

Povodom posebnega slučaja se vsled sejnega sklepa c. kr. mestnega šolskega sveta z dné 22. grudna 1894. l. naroča šolskemu vodstvu, naj ondotno učiteljstvo poučí, da na javnih ali s pravico javnosti previdenih šolah službujočim učiteljem in učiteljicam v zmislu §§ 16. in 19. šolskega in učnega reda z dné 20. vel. srpana ni dopuščeno, privatnim učencem (učenkam), katere so sami pučevali, izdajati spričevala z določenimi redi in o določenih razredih ali oddelkih, temveč da so samo vodstva javnih ali s pravico javnosti previdenih šol v zmislu zgoraj navedenega zakonitega določila upravičena izdajati takšna spričevala na podlagi poprej prebite preskušnje.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dné 8. prosinca 1895.

Predsednik.

Grasselli.

Listek.

Vojna iz l. 1894.

„Nikakor nikar ni bil to vihar

Bil divji je boj,

Ni hrastov podrl, »le hrošče vse« strl

Vihar je nocoj.“ Zloraba Gregorčiča.

Bilo je v pričetku l. 1894. Zima položila je svoje delovanje na jesenski čas ter je pobelila sè snegom plan in dol še pred Vsemi Svetimi, pa je pospravila svoje perilo že okoli novega leta in prizanesla nam je z nadaljnim snežnim obsipanjem popolnoma. Stari ljudje pa — in ti kaj vedo! — ti pa so dejali, da to kar tako brez

nič nikakor ne more biti „Vojska bo, vojska!“ rekali so in zmajevali resno z glavami, kot bi ob enem odkimavali, da to nikakor ni mogoče v naših časih.

Pa res se je moralo nekaj pripravljati in kuhati, kajti po uradnicah je kar vse vrelo in pisalo se je brezštevilno odredb in ukazov, polnilo se je na stotine pól z najstrožjimi paragrafi, okrajni sluge pa so nedeljo za nedeljo ustavljali pred cerkvijo vse občane ter so jim sè sodnim glasom pripovedovali, da se jim s cesarskih postav „na znaje daje“, da se ima vse, kar leze in gre, podati v boj proti najpožrešnišemu sovražniku kmetijstva — — — proti kebru! Tekali so od županov do občinskih odbornikov, pa od teh zopet do županov, naročevaje jim in zabičevaje, naj ne gledajo ni na desno ni na levo, temveč naj po cesarskih postavah kaznujejo vsacega, ki bi se hotel boju neopravičeno odtegniti.

To je bilo zborovanj — to pretresovanj v občinskih zbornicah, in ruvali in lasali so se čestitljivi srenjski očetje, naj bi se li vstavil jeden ali naj bi se vstavila dva goldinarja v vojni budget!

Da, pripravljaj se je boj, boj ljutejši kot se je kedaj bil s kletim Turkom. Trebalo se je upreti brezbrojnemu sovražniku, trebalo je pobiti — — milijarde rujavega hrošča! Napovedal se mu je boj na življenje in smrt!

Vojna je bila torej napovedana, vojni načrti izdelani, manjkalo je le še vestnih vojskovodij, ki bi imeli potrebnih poveljniških zmognostij, pa tudi potrebnega časa. Tu pa je rešil učitelj ves svet iz zadrege: videli so ga — — vaškega učitelja, kako je držal križema roke in poznali so ga pa tudi, da se bode na migljaj sè svetim ognjem postavil armadi na čelo!

In potoval je dekret za dekretom tja v zadnje gorsko selo do slednjega učitelja, imenovavši ga najvišjim poveljnikom vse vojne, ukazovaje mu ob enem, do katerega dne naj polovi in pobije zadnjega kebra, katerega dne naj uljudno poroča: „Rešen je svet stisk in nadlog!“

Učitelj pa je hitel zabeleževati vojne ukaze, napravljaj si je podrobne vojne načrte in smehljal se je zadovoljno — — — saj imel je zopet delo, in delo ohranja telo in dušo veselo.

Urno je minil sveti postni čas med resnim premišljevanjem in pripravljanjem za boj, vsaj ko bukev ozeleni, pa se bode zaplesalo. Radi tega so se v šoli rujavemu hrošču mikroskopično preglodovale jetra in obisti in so se ob enem navduševali učenci, da že v nekaj dneh pokažejo, bodejo li kedaj čvrsti junaki ali ne!

Dné 17. mal. travna pa je počilo. „Sem ga že vidu, sem ga že vidu!“ klical mi je deček nasproti, ko je komaj prestopil prag šolske sobe. „Kóga si videl?“ „Kebra“. „Res si ga že videl? Kje pa je bil?“

„Tam na Komovčkovej bukli, na glistji je sedu, pa prav per gmah je sedu“, pripovedoval mi je ves prestrašen. „Zakaj ga pa nisi seboj prinesel?“ „Ja, k sem se ga bav“. To je bil junak! Smejal sem se mu jaz in smejali so se mu vsi njegovi tovariši.

Vzel sem na-to iz omare popisano polo papirja (katero, — to je bilo vse jedno!), stopil sem na vzvišeni prostor k tabli, dvignil glavo in napravil najslovesnejši obraz pa dejal učencem:

„Ljubi otroci! Prišel je torej tisti dan. Slišali ste vsi, da je Roganov Francek že danes videl kebra, ki je mirno sedel na Komovčkovej bukvi. Sedel je danes še sam, jutri jih bode že več, čez nekaj dni, pa jih bode mnogo, mnogo. Sedaj pa dobro pazite! Ker stoji tukaj-le na tem papirji zapisano, da moramo vse kebre poloviti in se sveta pospraviti, zato poslušajte, kaj vam pravim: Vsak mi mora prinesiti semkaj v šolo najmanj 1 l kebrov, živih ali mrtvih, drugače bode po šolskih postavah kaznovan! — Vsak pa, ki bode prinesel več kebrov, dobil bode za vsaka 2 l, za 1 kr. vrednostij, in sicer: pero, peresnik, svinčnik itd. Čem več kebrov, tem več blaga. Torej otroci, z lepa vam naročam in nobenega ne silim, toda če kebrov ne bo — — — vas pa vse pozaprem!“

Uspeh teh diktatoričnih besedij bil je odločen! Prvi trenutek molk, takoj pa kihanje, šepetanje, prigovarjanje in prikimavanje, le deklice so bile nekam kislih obrazov.

„Bodete torej prinesli kebrov?“ „Bomo, bomo — — jest jih že bom, jest tud — — jest tud!“ In junaškega navdušenja in vojnega hrušča bi ne bilo konca, da nisem napravil z odločno besedo zopet miru.

Sedaj sem jim pa pojasnjeval vse vojne podrobnosti, razgrinjal vse strateške tajnosti ter zabičeval jim, naj se kar najpogumneje podado v boj!

Od tega dné dalje pa se je bila bitva ob vsakem časi in ob vsakem vremenu, vršilo se je divje vrvenje na življenje in smrt pod slednjim drevesom in pri sleharnem grmu. Posamezne slike tega vojevanja vam podajem v nastopnih vrsticah.

Dolga vrsta otrok se bliža šoli. Poleg neizogibne torbe nosijo vsi še lonce in lončke, vrče in črbe in drugo glinasto posodo vseh oblik in vrst, lica jim pa žare, kot da jih je ravnokar Miklavž obdaril.

„No, kaj ste jih dobili kaj?“ „O ja, o ja, jest jih imam največ — — — jest jih imam tud največ — — — jest tud — — — jest tud!“ — „Že prav, bodete pa vsi največ plačila za nje dobili. Kakšni pa so? — — — živi ali mrtvi?“ „Moj so živi — — moj pa mrtli — — moj tud mrtli!“

Tako ti hite, vrte se in drenjanjo okoli tebe ter ti mole svoje posode pred nos, kakor da obsezajo iste najslastnejšo jed. Napraviš

red in pelješ mlade vojevnike tja v zadnji kot vrta pred kompostno gnojišče, ki ima biti tudi pokojišče v boji palih kebrov.

Ustaviš se in takoj obstane tudi vsa vrsta hrabrih bosopetnikov. Vzamež knjižico in svinčnik, da zabeležiš ime slednjega junaka ter začrtaš in ohraniš tako zgodovini slavnega njegova dela. Treba je v ta namen samo prevdarjati, morebiti celo meriti, koliko drži slednja posoda, da vidiš, če se strinja faktična mera z isto, ki so ti jo povedali mladi junaki. Pa vse je prav in pošteno, vse obile mere, treba je le še pospraviti kebre. Mrtvi se lahko precej zagrebejo, in zato vzameš lopato v roko, odmečeš nekaj mešanca, v napravljeno jamo pa stre-sajo otroci dragoceno svoje blago. Na to pride nekaj prsti, pa zopet plast kebrov, zopet prst itd. dokler ne bode zagreben poslednji hrost in ne zavlada zopet nebeški mir po tem božjem svetu! **Fran Črnagoj.**

(Dalje prih.)

Književnost.

Izšla je 1. štev. „Jugoslavjanskega Glasnika in Stenografa“ z raznovrstno vsebino. Izenadil nas je ta list, kakor po svojej bogatej vsebini, tako tudi po svojej elegantnej obliki in finem tisku, ki dela čast Hribarjevi tiskarni, posebno pa so slike vse izvirne, jako lepo izdelane ter najčisteje tiskane. Pri vseh teh izbornih lastnostih je pa sploh ta list svoji vrsti, kakoršnega še dosedaj na slovanskem jugu ni bilo, ter se mora že prvi pogled vsakemu prikupiti, a zanimal bode posebno prijatelje južno-slavjanske vzajemnosti, ker je pisan v vseh štirih narečjih slavjanskega juga, in priobčuje vse važnejše vesti na kulturno-zgodovinskem polju iz Hrvatske, Bolgarske, Srbije in Slovenije; vsaka vest je pisana v onem jeziku, katerega plemena se v prvi vrsti tiče. Ilustracije so izdelane po izvirnikih prof. Mrkvičke v Sofiji, prof. Angelova v Plovdivu, akad. slikarja Grileca v Ljubljani, a fotografije po proizvodih znanega spretnega amateur fotografa Srečka Magoliča v Celju, kateri je bil že odlikovan na nekih fotografiskih razstavah; potem po fotografijah dvorskih fotografov Juvanića v Belemgradu in Karastojanova v Sofiji. A stenografični del je litografiran v Draždanih tako čisto in pravilno, da se more meriti s prvimi strokovnimi listi na svetu. Kakšna velika razlika je med prvimi petimi tečaji tega lista in sedanjim šestim. Tukaj se vidi napredek v stroki, a vidi se tudi, da uredništvo razpolaga z izdatnimi duševnimi in gmotnimi sredstvi, da doda listu tak obilen zadržaj in tako krasno obliko, pri vsem tem da je cena toliko nizka (2 gld. 50 kr. na celo leto). Urednik gosp. prof. A. Bezenšek je razpisal v prvi številki še posebno nagrado 400 kron za štiri najboljše kulturno-zgodovinske članke pisane v slovenskem, hrvaškem, srbskem in bolgarskem jeziku. Kakor smo zvedeli, prinese „Jugosl. Glasnik“ v prvem poletju kot prilogo še nekatere glasbene novosti našega slavnega umetnika Davorina Jenka. Tudi slike prvih umetnikov in umetnic, pisateljev in pisateljic na slavjanskem jugu bodo prišle na red. Krasna slika naše gledališne umetnice gđe. Nigrinove v vlogi Ofelije je že izdelana v Pragi ter pripravljena za 2. številko. Razne narodne nošnje iz slovanskega juga bodo videti v vsaki številki; sploh ga bodo krasile le izvirne slike vzete iz narodnega življenja Jugoslovancev. A tudi slike najlepših pokrajin in mest bode prinašal; v prihodnji številki pridejo slike iz postojinske jame, katere je pri električni razsvitljavi posnel postojinski fotograf Šeber, čegar fotografije so bile tudi odlikovane l. 1892. na Plovdivski razstavi. Tako bode list dostojen svojega imena „Jugoslavjanski Glasnik“.